

گزیده مقاله‌شناسی توصیفی پاییز ۱۳۸۲

به کوشش کیسو ففوری

✓ ایران / شماره ۲۶۳۵

بازار رنگارنگ کتاب کودک و نوجوان

نویسنده: نعیمه دوستدار

مژش

برای کودکان که هنوز خواندن نیاموخته‌اند، دنیا از لابه‌لای تصویرها و رنگ‌ها معنی می‌شود. در واقع، کودکان بیش‌ترین چیزها را از دنیای ملموس تصویرها می‌آموزند و شاید به همین دلیل است که اولین قدم‌های خواندن توسط کودکان، از خواندن تصاویر آغاز می‌شود. کودکان حرف را نمی‌شناسند، اما می‌توانند با کنار هم قرار دادن تصاویر، داستان بسازند و شاید اگر در اولین مراحل تصویرخوانی موفق باشند، بعدها کتاب به جزء جدانشدنی زندگی‌شان تبدیل شود.

کتاب تصویری، کتابی است که تصویرها در آن به شیوه‌ای در کنار هم قرار می‌گیرند که از ترکیب آن‌ها با متن، یک مفهوم واحد به خواننده منتقل می‌شود.

در کنار انواع گوناگونی که از کتاب‌های تصویری وجود دارد، دسته‌ای از آن‌ها کتاب‌های کارتونی هستند که بنابر شرایط و ویژگی‌هایشان، خود به انواع دیگر تقسیم می‌شوند. حقیقت این است که بچه‌ها کتاب‌های کارتونی را بیشتر دوست دارند؛ هر چند کتاب‌های کارتونی، از نظر بیشتر نویسندگان و منتقدان ادبیات کودک و نوجوان و نیز از نظر

بسیاری از متخصصان تعلیم و تربیت، مردود و بی‌ارزش‌اند و منتقدان این کتاب‌ها معتقدند که این کتاب‌ها باعث انحراف سلیقه کودکان و نوجوانان می‌شوند.

در رویکردی دیگر، بسیاری معتقدند که این نوع کتاب‌ها «شبه ادبیات» هستند و در واقع، مبلغ بی‌فرهنگی از خودبیگانگی و سرسپردگی به ارزش‌های منحط به شمار می‌آیند. از آن‌جا که داستان بسیاری از فتورمان‌ها، از قهرمان‌های خارجی و عمدتاً آمریکایی نشأت می‌گیرند، بار ارزشی فرهنگ و تفکر زاد و بوم خود را نیز به ذهن و اندیشه مخاطب وارد می‌کنند. این مسئله بیش‌تر گریبانگیر کشورهای جهان سوم و استعمارزده است.

این در حالی است که موافقان گسترش این نوع کتاب‌ها معتقدند که چاپ آن‌ها وسیله‌ای برای ارتباط تمدن‌ها و فرهنگ‌هاست، قهرمانان این نوع کتاب‌ها، نقش یک وسیله ارتباطی مدرن را در میان کودکان بازی می‌کنند و جایگزین و همتای قهرمانان افسانه‌های عامیانه و ملی می‌شوند. قهرمانان این داستان‌ها نوعی دیگر از تفکر را به مخاطب القا می‌کنند؛ آن‌که قوی‌تر است، برنده است. پس باید قدرت یابند. مدافعان کتاب‌های کارتونی معتقدند که قصه‌های کارتونی، تخیل بچه‌ها را رشد می‌دهند و آنان را آماده کشف‌های جدید می‌سازند. با وجود این، حقیقت آن است که این تخیل، بر بستری غیر از بستر آرمان‌ها و باورهای ملی و بومی رشد خواهند کرد.

تاریخچه کمیک استریپ قسمت هشتم
تولد مارول

نویسنده: مهدی ترابی مهربانی

مقاله

مارتین گودمن، ناشر موفق انواع مجلات بازاری و عامه‌پسند، در سال ۱۹۳۹ میلادی، احساس کرد که نمی‌تواند بدون ایجاد تغییر و تحولی مناسب، با ناشرین دیگر رقابت کند. به همین دلیل، بر آن شد تا با هیأت هنرمندان فانیز قرارداد ببندد. آن‌ها از وجود هنرمندانی با تجربه در خلق کمیک استریپ‌های قهرمان سود می‌بردند. آن‌ها مجله‌ای برای گودمن تولید کردند که نامش را باید حتماً به خاطر سپرد: «مارول کمیکس».

عده‌ای از مجرب‌ترین طراحان آن زمان، سوپر قهرمانانی کم‌نظیر در این مجله تاریخ‌ساز خلق کردند. کارل برجوش که متخصص خلق کاراکترهای روبات مانند بود، «مشعل انسانی» را خلق کرد. پوست مصنوعی این قهرمان، در مجاورت با اکسیژن شعله‌ور می‌شد. شخصیتی که بیش‌ترین نظرها را به خود جلب کرد، صدقهرمانی به نام «زبردربی» بود که خود را سلطان هفت دریا می‌دانست و بر آتلانتیس حکومت می‌کرد. برای او که شاهزاده نامور نیز خوانده می‌شد، تنها دو چیز اهمیت داشت: نجات آتلانتیس از آلودگی‌های زیست محیطی و دفاع از این شهر در مقابل تهاجم انسان‌های بالای آب‌نشین. او را مظهر مبارزه علیه نژادپرستی، تبعیض و آلودگی محیط زیست برمی‌شمردند. مارول در ضمن سابقه‌ای طولانی در چاپ کمیک استریپ‌های وسترن دارد و مارتین گودمن، زمانی که مردم آمریکا، بسیار به کمیک‌های وسترن علاقه داشتند، از سردبیر جوان خود، استن‌لی خواست تا جایی که می‌تواند، عناوین وسترن چاپ کند. بدین ترتیب بود که مارول، بازار کمیک استریپ‌های وسترن را قبضه کرد.

تاریخچه کمیک استریپ (قسمت نهم)
ژانرهای غیر سوپر قهرمانی
نویسنده: مهدی ترابی مهربانی

مقاله

در تابستان سال ۱۹۴۱، همزمان با پیوستن آمریکا به نیروهای متفقین، عطش خوانندگان نسبت به کمیک استریپ‌های جنگی یا نظامی افزایش یافت. از «ویل ایسنر»، سردبیر انتشارات کوالیتی کلامیکس، خواسته شد تا داستان‌هایی مصور برای عنوان جدید «کمیک‌های جنگی» آماده سازد.

او هم دست به کار شد و با کمک چند تن از طراحان کمیک استریپ، داستان‌هایی چون «گست مرگ»، «دوشیزه آمریکا»، «عقاب یانکی» و «گلوله و توپ» را خلق کرد. او ترجیح داد برای روی جلد، از قهرمانی به نام «شاهین سیاه» استفاده کند. این کاراکتر، به زودی به محبوب‌ترین کاراکتر کمیک استریپ‌های جنگی تبدیل شد. او در اصل یک مرد لهستانی است که برادر و خواهر خود را در حمله نازی‌ها از دست می‌دهد و مصمم می‌شود با یاری گرفتن از گروهی خلبان بی‌پاک که هر کدام اهل یکی از کشورهای اشغال شده اروپایی‌اند، از هیتلر و سربازان او انتقام بگیرد. در سال ۱۹۴۲، یک افسر آمریکایی به نام «چاک» نیز به گروه شاهین سیاه اضافه می‌شود.

شاهین سیاه، مقلدین بسیاری پیدا کرد و بازار کمیک استریپ‌های جنگی را کاملاً به تصرف خود درآورد. در حقیقت، پیدا کردن مجله‌ای که روی جلدش تصویری از زخم خوردن یک سرباز آلمانی یا ژاپنی، توسط یک قهرمان آمریکایی دیده نشود، غیرممکن بود.

پس از پایان جنگ، کوالیتی کامیکس تصمیم گرفت تا کاراکترهای متنوع‌تری مثل دیکتاتورهای تشنه قدرت، هیولاها علمی - تخیلی و در کل هر کسی را که ناقض آزادی به شرط دموکراسی بود، به ماجراهای «شاهین سیاه» بیفزاید. به همین دلیل، چاپ آن بدون وقفه تا سال ۱۹۸۴ ادامه یافت.

از طرف دیگر، ناشری به نام «لوگلیون»، مجله‌ای به نام «جنایت عاقبت ندارد» را طراحی می‌کرد که نخستین مجموعه داستان‌های واقعی، در مورد جرم و جنایت را به جهانیان عرضه کرد. این مجله به وضوح دنیای سیاه تبهکاران را به تصویر می‌کشید. ناشر اصرار داشت که با

دهه ۷۰ میلادی منتشر کرد. رمان بعد از سه دهه مورد توجه قرار گرفت و فیلمی از روی آن ساخته شد که موفقیت زیادی هم کسب کرد.

در رمان سه جلدی ارباب حلقه‌ها، نویسنده با تلفیق رمان و حماسه، به دستاوردی رسیده است؛ دستاوردی که به باروری رمان، کمک شایانی می‌کند. در حماسه، خواننده با عظمت و جلال جنگجویان و برجستگی موضوع و تنس قهرمانان روبه‌روست. در حالی که در رمان، خواننده با واقع‌نمایی دنیای داستانی و سرگرم‌کنندگی و پیام‌بخشی آن درگیر است. ترکیب این دو تجربه نویسی است. با این پیش‌درآمد که در دو سوی صحنه نبرد، کسانی صف بسته‌اند که برای ما خوانندگان، ریخت و شکل غریب دارند. در این کتاب، خواننده شاهد قطب‌هایی است که هر یک دارای امکانات وجودی ویژه‌اند و جنگ آن‌ها، حول نبرد خیر و شر می‌گذرد که سرانجام، نیروی نور (خیر) بر سیاهی (شر) پیروز می‌شود.

اما این سؤال پیش می‌آید که سه‌گانه ارباب حلقه‌ها، با دوهزار و اندی صفحه، چگونه در همه کشورها با اقبال عمومی روبه‌رو می‌شود؟ بیش از هر چیز، شخصیت‌هایی فراگیر و جهان‌شمول در ادبیات حماسی نقش دارند که وجودشان برای خواننده، اولین شرط مقبولیت است؛ یعنی همان عامل پیش‌برنده حماسه و رمان، در ترکیبی که سه‌گانه ارباب حلقه‌ها را دربرمی‌گیرد.

در سه‌گانه ارباب حلقه‌ها، شاید جی. آر. آر. تالکین، تنها نویسنده‌ای باشد که پا جای پای لئون تولستوی و «جنگ و صلح» او گذاشته است. این نزدیکی، بیش‌تر از حیث داشتن قهرمان طراز اول و هم‌سنگ و افراد درجه دوم و سوم، در دو سوی نیروهای متخاصم است. هم‌چنین، نویسنده هراز گاهی برای آن‌که خواننده فراموش نکند در کدام صحنه، چه نیروهایی و از چه نوع هیبت و ساختاری برخوردارند، توضیحاتی می‌دهد و اطلاعاتی را افشا می‌کند. دقت فوق‌العاده‌ای به کار رفته است تا افسانه‌ای فراواقعی، اما دقیق و ملموس، آرایه شود.

✓ هفت‌مهری / شماره ۹۵-۹۶

جادوگر محبوب

نویسنده: مهرناز صمیمی

چاپ داستان‌های خشن، جوانان را از خطری که در اجتماع تهدیدشان می‌کند، آگاه سازد و با زرتنگی، نامه‌هایی چاپ می‌کرد که خوانندگان جوان فاش می‌ساختند که چطور با خواندن آن‌ها، از روی آوردن به جنایت منصرف شده‌اند. اما کم‌کم معلوم شد که خوانندگان، با کاراکترهای داستان‌های جنایی، همذات‌پنداری می‌کنند. در همین اثنا سروکله کمیک استریپ‌های ترسناک هم پیدا شد و زائر ترسناک، با تأثیرپذیری از سینمای کلاسیک وحشت، جای خود را محکم کرد. بدون شک، ترسناک‌ترین این عناوین «سرداب وحشت» بود که در سال ۱۹۵۰، توسط EC کامیکس چاپ شد. ناشر این کمپانی، به نام «ویلیام گینز» و نویسنده‌ای به نام «الکساندر فلدستن» تصمیم گرفتند تا حد مرگ خواننده را برسانند. آن‌ها داستان‌هایی عرضه کردند که معمولاً حول و هوش هیولا‌های جورواجور و پای‌بندی‌های اخلاقی می‌چرخیدند. در این قصه‌های مصور، شخصیتی حضور داشت که به دلیل مشکلات اخلاقی‌اش، به طرز چندش‌آوری توسط یک موجود عجیب و غریب کشته می‌شد. اما مأمور سرداب، کاراکتری، ظاهر گول‌مانند داشت و از وحشت‌آفرینی لذت می‌برد.

او با ترکیب جملات آیهام‌دار فکاهی و ترس‌آور، لحن مناسبی داشت و در تمام شماره‌ها حضور داشت. ناشرین دیگر، برای جلب مخاطب بیش‌تر، داستان‌ها و تصاویر را ماه‌به‌ماه مخوف‌تر و فجیع‌تر کردند. آن‌ها دیگر هیچ ابایی از نشان دادن سرهای قطع شده و دل و روده بیرون ریخته انسان‌ها نداشتند.

مجلات مصور ترسناک توانستند بلایی هم‌چون کمیک‌سوزی در آمریکا و آغاز عصر سیاه‌سانسور در کمیک استریپ را پدید آورند.

✓ جوان ۲۶ / مهر ۱۳۸۲

ترکیب حماسه و افسانه

مروری بر سه‌گانه «ارباب حلقه‌ها»

نویسنده: جی. آر. آر. تالکین

مترجم: مجتبی حبیبی

نقد

جی. آر. آر. تالکین، ارباب حلقه‌های سه‌گانه‌اش را در

سند بی‌سوادی دست مردم نمی‌دهم
مهدی یزدانی‌خرم، حسین یاغچی

گفت‌وگو

این گفت‌وگو با پرتو اشراق، مترجم هری پاتر و درباره ترجمه‌اش شکل گرفته است. به نظر پرتو اشراق، ترجمه درست عنوان جلد پنجم کتاب هری پاتر، سازمان ققنوس است.

در خوانش کل مجموعه هری پاتر، درمی‌یابیم که رولینگ معمولاً با اسامی و الفاظ بروکراتیک بازی می‌کند و می‌کوشد با محور قرار دادن اسامی و معنای شناخته شده، یک مفهوم نو ایجاد کند. چنین نگاهی، دقیقاً به واسطه حال و هوای ساختارش و تقابل آن با مصادیق شناخته شده، صورت می‌گیرد؛ مثلاً وزارت جادوگری و یا سازمان ققنوس. این به دلیل طنز رولینگ است. طنز او به این شکل است که وی از دستمایه‌های واقعیت، دنیایی در کنار دنیای واقعی به وجود آورده است.

مجموعه رمان‌های هری پاتر، با توجه به سنت طولانی و سترگ داستان‌نویسی انگلیسی، به شدت میراث‌خوار گذشتگان خود است. رولینگ با درک دقیقی که از امکانات و باورهای تاریخی و ادبی سرزمینش داشته، با توسل به نوعی گفت‌وگو با عناصر و اسطوره‌های شناخته شده، کارکردهای آن‌ها را درونی کرده است و کوشیده از فرم و روایت آثار گوتیک عبور کند. توجه رولینگ به نمادهای افسانه‌ای ادبیات و فرهنگ انگلیس، هری پاتر را محملی برای بازآفرینی ادبیات مدرن و در عین حال سنتی کرده است.

البته قصد رولینگ، نوشتن یک متن ادبی نیست. هری پاتر با هر نگاهی یک رمان نو محسوب می‌شود. او دارای لحنی یکسان نیست و شاید اگر اثر دیگری غیر از هری پاتر بنویسد، این لحن تکرار نشود. به نظر من، این لحن به حوادث و اتفاقات ذهن او بستگی دارد. توانایی و زیرکی رولینگ در این است که از همه امکانات موجود در ذهنش، استفاده‌ای مناسب کرده است.

هری پاتر، از جمله پدیده‌های جذاب هنر جهان، در سالیان اخیر بوده است. جادوی داستان‌ها و فیلم‌های هری پاتر، حتی ایران را نیز فرا گرفته است. در این گزارش، این نکته بررسی شده که چگونه این کودک جادوگر، جهان را جادو کرده است؟

شاید تصور بیدایش کتاب هری پاتر و روبه‌رو شدن آن با چنین استقبال بی‌نظیری، برای همه دور از ذهن بود. کم‌تر کسی می‌توانست تصور کند که اثری بتواند در زمانه اینترنت و ماهواره، جامعه کتابخوان جهان را چنین گسترده و دنیای کتابخوانی را چنین متحول کند.

بعضی منتقدان ادبی معتقدند که اصولاً هری پاتر ادبیات نیست و نمی‌توان آن را در زمره آثار ادبی کودکان قرار داد؛ آثار نویسندگانی چون انید بلیتون، لویس کارول، عده‌ای دیگر نیز برآنند که قصه‌های هری پاتر، از عمق چندانی برخوردار نیست، ولی این اعتقاد بعضی از افراد مطرح و سرشناس در عرصه نقد ادبی است.

تک‌بعدی بودن محتوای داستان‌های هری پاتر، از ویژگی‌های دیگری است که منتقدان با آن مخالفند و آن را از کاستی‌های این قصه‌ها می‌دانند. از نقص‌هایی که خرده‌گیران داستان‌های جی.کی. رولینگ بر آن تأکید دارند، تکراری بودن «فرمول» شکل‌گیری داستان‌ها و سبک و سیاق طرح داستان، نقطه عطف آن‌ها و ماجراهاس است.

هم‌چنین زبان ادبی رولینگ و شیوه نثر او مورد انتقاد بسیاری، حتی دوستداران کارهایش است. نثر او کهنه و ناروان است. عده‌ای از روان‌شناسان، عادی بودن استفاده از الکل و هم‌چنین فحاشی را در کتاب‌های هری پاتر، برای بچه‌ها مضر می‌دانند. بسیاری هم بر این باورند که خود نویسنده، با «رموز جاودگری» آشناست و در سحر و جادو سررشته دارد.

اما هری پاتر نخستین داستانی نیست که بر مبنای تخیل و جادو استوار است. تاکنون کم‌نبوده‌اند داستان‌هایی که همین مضامین را داشته‌اند. مسئله آن است که عناصر تشکیل‌دهنده محتوا و داستان هری پاتر، جذابیت‌های بیش‌تری از اسلاف خود دارند.

✓ شرق / ۸ مهر ۱۳۸۲

شهرزاد قصه‌گو

نگاهی به ساختار داستانی رمان‌های «هری

پاتر»

نویسنده: حسین یانچی

نقد

در سال‌های اخیر، موفقیت بی‌نظیر کتاب‌های «هری پاتر»، توجه همه افراد درگیر با بازار نشر را به خود معطوف کرده است. در تفسیر علل موفقیت این مجموعه داستان، نظرهای مختلفی بیان شده است.

می‌توان رمز موفقیت هری پاتر را در ساختار داستانی هوشمندانه آن جست‌وجو کرد. خانم رولینگ، نویسنده داستان‌های هری پاتر، احتمالاً در هنگام خلق این داستان‌ها به یک نکته اساسی توجه داشته و آن، این‌که باید خود را از جذابیت اولیه ایده هری پاتر خلاص می‌کرد. بدین طریق، او می‌توانسته ساختارهای درستی برای قسمت‌های مختلف آن در نظر بگیرد. گفته شده که داستان‌های هری پاتر، در هفت قسمت نوشته خواهد شد. این موضوع، مشکل نویسندگان را دوچندان می‌کند؛ چرا که نویسندگان باید در هر قسمت از این داستان‌ها، از تکرار بپرهیزد. این نکته‌ای است که باید در تمام عناصر داستانی این رمان‌ها، اعم از کارهای جادویی جادوگران، روابط میان شخصیت‌ها و از همه مهم‌تر ساختار داستانی آن، نمود داشته باشد.

به نظر می‌رسد که توجه به این نکته، باعث شده که در هر قسمت از هری پاتر، علاوه بر این‌که فضا و لحن کلی حاکم بر رمان‌ها را احساس می‌کنیم، شاهد نوآوری‌های زیادی در عناصر مختلف داستانی آن باشیم.

✓ اسحاب / ۱۳۲۲

گزارشی از زندگی‌های حمایتی

نگاهی به رمان «پسر گمشده»

نقد

رمان «پسر گمشده»، براساس زندگی‌نامه «دیوید

پلتزر» شکل گرفته است و آن را می‌توان نوعی سرگذشت‌نامه خود نوشته دانست.

دیوید پلتزر در این کتاب، به ماجرای زندگی خود و «کودکان ممنوع» خود می‌پردازد که بهترین سال‌های عمر خود را در آژانس‌های حمایتی می‌گذرانند و از کانون گرم خانوادگی محروم می‌مانند.

بازتاب فعالیت‌های آژانس‌های ایالتی حمایت از کودکان، یکی از اساسی‌ترین محورهای کتاب حاضر است. دیوید پلتزر به لحاظ روحیه شورشی که از دوران خردسالی در وجود او نهاده شده، در یک مکان ثابت دوام نمی‌آورد و مدام از مراکز مختلف نقل مکان می‌کند. البته این جابه‌جایی‌ها، توسط مربیان و صاحبان آژانس‌های ایالتی حمایتی صورت می‌گیرد. دیوید پلتزر با این جابه‌جایی‌ها سعی می‌کند به معرفی عملکرد مراکز مختلف بپردازد و در این کار تا حدودی هم موفق است.

در فصول دهگانه کتاب، بیش‌تر رنج‌ها و مشقت‌های این کودک فراری از محیط خانواده، همراه با آرزوها و حسرت‌های دستیابی به کانون گرم خانوادگی نمایان است. قهرمان داستان، اغلب با خونسردی تمام، زندگی روزمره خود را در مراکز حمایتی بازگو می‌کند.

نویسنده در کتاب خود، به رفتار زشت و ناپسند «کودک‌آزاری»، از زوایای مختلف اشاره می‌کند و با استفاده از ابزارهای روایتی، تأملات روحی این قشر آسیب‌پذیر را بازتاب می‌دهد.

✓ ایران / ۲۱ آبان ۱۳۸۲

نگاه‌هجو آمیز یک نوجوان به دنیای بزرگسالان

نقد جوینس کارول اوتس بر رمان

ورنون خدای کوچولو، برنده جایزه‌بوکر ۲۰۰۳

نقد

«هوا در مارتوری یو» از شدت‌گرما مثل جهنم است، ولی روزنامه‌های روی دکه، به خاطر خبرهایی که چاپ کرده‌اند، مثل یخ سردند.» رمان ورنون خدای کوچولو، این‌گونه آغاز می‌شود. این رمان در حالی برنده بوکر شد که کسی انتظارش را نداشت. این اولین رمان «دی. بی. سی. پی‌پر»

میان پرده‌هایی از مستانت و جدیت. در ضمن این میان پرده‌هاست که نقاب از صورت نویسنده فرو می‌افتد و ما خود را نه تنها در حضور «ورنون»، بلکه در حضور یک فرد مذکر اندوهگین می‌یابیم که دارد «این ته‌مانده وحشت» را هجو می‌کند.

رمان به رغم تمام انرژی و خلاقیتی که در آن به کار رفته، در پاره‌ای موارد کمی می‌لنگد. هجوگزنده به کار رفته در آن، چنان که باید با پیرنگ رمان جور نیست و باید اذعان کرد که موارد مورد نفرت پی‌بر، نظیر کانال‌های شایعه‌ساز تلویزیونی، حمایتی که در فرهنگ مصرف وجود دارد، برخورد وسواسی آمریکایی‌ها با رنج و محنت دیگران، مادیات و «تصویر» چندان اصیل نیستند. رمان از خشم نسبت به کسانی سرشار است که با لجن تجارت راه می‌اندازند، ولی ظاهراً این کاری است که خود پی‌بر هم با مهارت انجام داده است.

است. این نام مستعار و مخفف «کثیف اما تمیز» است. راوی رمان، یک پسر پانزده ساله تگزاسی است به نام ورنون گروگری لیتل که در حرف‌های خود، از اصطلاح «بسیار زیاد» استفاده می‌کند. یک روز بهترین دوست او، شانزده دانش‌آموز دبیرستانی را (به مانند حادثه دبیرستان کلمبیا) قتل عام می‌کند و او هم در اوج بدشانسی، خود را سیر بلای این حادثه می‌یابد. این رمان شلوغ و ترس‌آور، خشن و غنایی و گزنده و عاطفی است.

یکی از دغدغه‌های دایمی پی‌بر این است که تصاویری کاریکاتوری ترسیم کند. این زمینه‌ای ایده‌آل برای خالق شخصیت «ورنون» بد دهن، ولی نکته‌سنج است. دید ورنون نسبت به دنیای بزرگسالان، به شدت هجوآمیز است.

این رمان آمیزه شگفت‌انگیزی است از یک فارس (farce)، به شکل یک بازی کامپیوتری با دسی‌بل بالا و

✓ کتاب ماه کودک و نوجوان / شماره ۷۲ / مهر ۸۲

گزارش

— جشنواره ادبی دانش‌آموزان در شهر کرمان برگزار شد
نویسنده: زهرا دامیار

— زبان، نمود و وجه در زبان فارسی (گزارش سی‌امین نشست نقد آثار ادبی)

— اسطوره‌ها پیروزمندانه باز می‌گردند (گزارش سی و یکمین نشست نقد آثار ادبی)

— نام من هیچ‌کس (در باب انتخاب نام برای کتاب‌های کودک و نوجوان)

نویسنده: حسین نوروزی با همکاری سید مرتضی مرتضایی

— مدیر هنری: پیش‌برنده یا بازدارنده (گزارش بیست و چهارمین نشست نقد آثار تصویری)

— در فقره لذت داستان خوانی گزارش ششمین نشست نقد مخاطبان

— گزارش نقد ادبیات کودک و نوجوان ۱۳۷۵-۱۳۷۷

قسمت آخر

نویسنده: سیدعلی کاشفی خوانساری

مقاله

— ما می‌گوییم صمد نویسنده کودک و نوجوان است، شما چه می‌فرمایید؟
نویسنده: حسین بکایی

— اسطوره، سیاست و ادبیات
نویسنده: شهرام اقبال‌زاده (رازآور)

— پله پله با صمد
نویسنده: جواد محقق

— جست‌وجوی فضاهای خاکستری
نویسنده: محسن هجری

— صمد و شعر
نویسنده: شهرام رجب‌زاده

— دوگانه نویسی در آثار صمد بهرنگی
نویسنده: شهرناز صاعلی

— خطر مستقیم تا دریا
نویسنده: سیدمهدی یوسفی

— مروری بر زندگی و آثار بهرنگی

نویسنده: حسن میرمهابدینی

— نگاهی به زندگی و آثار صمد بهرنگی

نویسنده: مینا اخباری‌آزاد

— بیست و نه سال در خواب و بیداری

نویسنده: علی مرشدی‌زاد

— عقده ادیب در آثار صمد بهرنگی

نویسنده: بهناز دوران

— صمد، تجمع تکخال‌ها

نویسنده: حسین شیخ‌الاسلامی

— پی‌کاوی تأثیر افسانه‌ها در آثار صمد بهرنگی

نویسنده: سعید سلطانی طارمی

— گذر از مرز (۱۲)

نویسنده: لینا کارلند

مترجم: شهناز صاعلی

— کتاب‌های نوجوانان در فنلاند، بدون تابو

نویسنده: کارینا کولوو

مترجم: شقایق قندهاری

گفت‌وگو

— چند پرسش و پاسخ (با محمدعلی فرزانه)

میزگرد

لطفاً صمد بهرنگی را به ادبیات کودک پس بدهید

میزگردی با حضور حسین بکایی، شهرام اقبال‌زاده

و علیرضا حافظی

معرفی پایان‌نامه

— تحلیل محتوای آثار صمد بهرنگی

تهیه و تلخیص: آرزو انواری

نماینه

نماینه صمد بهرنگی

گردآوری: آرزو انواری

نقد

— کُتی در چمدانی خسته

نویسنده: نوید سیدعلی‌اکبری

نقد کتاب: کت آبی

نویسنده کتاب: صفورا نیری

— نگاهی تطبیقی به دو ترجمه

نویسنده: شهرام اقبال‌زاده (رازآور)

— چند عکس خانوادگی

نویسنده: رایکا بامداد

نقد کتاب: عکس بابای چندم

نویسنده کتاب: عذرا جوزدانی

— فواید سیلوراستاین را شرح دهید!

نویسنده: زری نعیمی

نقد کتاب: شل سیلوراستاین (نقد و بررسی آثار)

نویسنده کتاب: روت. ک. مک‌دونالد

مترجم کتاب: رضی خداده‌ای

— سرچشمه خشکیده پرسشگری

نویسنده: محسن هجری

نقد کتاب: روش پژوهش برای کودکان

نویسندگان کتاب: محمدحسین بحرالعلوم، عبدالحمید

رضوی، فرشید قاسمی

— پنج یادداشت بر یک فکر بکر

نویسنده: سیدمهدی یوسفی

نقد کتاب: یک فکر بکر

نویسنده کتاب: صوفیا محمودی

— برادری با دانشمندان، برادری با دیوانگان

نویسنده: سیدمحمد طلوعی برازنده

نقد کتاب: باشگاه دانشمندان دیوانه

نویسنده کتاب: برتراند برنیلی

مترجم کتاب: ترانه سیمی

— شکل‌ها خودشان نیستند، چیز دیگری هم نیستند

نویسنده: مهدی طهوری

نقد کتاب: خانم معلم و آقای نقاش

نویسنده کتاب: علی‌اصغر سیدآبادی

— داستان خدمتکار ما نیست

نویسنده: معصومه انصاریان

نقد کتاب: میهمان طوس

نویسنده: محمدعلی دهقانی

— جوانیه‌ای برای جوانان امروز

نویسنده: بنفشه توانایی

— چیزی بیش‌تر از تصاویر زیبا
ترجمه: علی خاکبازان
— زندگی، مرگ و دیگر هیچ، نگاهی گذرا به روایت
«مرگ» در ادبیات کودک و نوجوان
نویسنده: جمال‌الدین اکرمی
— تحلیل شیوه‌های آموزش زبان به کودکان (۳)
روش‌ها
نویسنده: هدیه شریفی
— گذر از مرز (۱۳)
نویسنده: رودریک مک گیلیس
مترجم: شهناز صاعلی
— وضعیت کتاب‌های علمی و آموزشی در آمریکا
نویسنده: اویلمین بی‌فریمین
مترجم: شقایق قندهاری
— گستره کاربرد زبان در نمایش‌نامه‌های کودکان
نویسنده: مسعود عابدین‌نژاد

یادداشت

— درباره نمایش‌نامه‌نویسی برای کودکان
نویسنده: محمدحسین ناصرپخت
— ادبیات نمایشی در کودکان
نویسنده: محمدرضا الوند
— صبح که شد
نویسنده: هوشنگ مرادی‌کرمانی

نقد

— خویشاوندی حقیقت و زیبایی
نویسنده: زری نعیمی

نقد کتاب: فارسی‌آموز ادبی کتاب خواندن و نوشتن
نویسنده کتاب: محمدهادی محمدی
— رویکرد ادبیات کودک: تعلیم یا لذت؟
نویسنده: محسن هجری
نقد کتاب: معصومیت و تجربه
نویسنده کتاب: مرتضی خسرونژاد
— ۴ نقد بر ۴ پژوهش
نقد کتاب: معصومیت و تجربه
نویسنده کتاب: مرتضی خسرونژاد

نقد کتاب: کلاته نان
نویسنده کتاب: غلامحسین ساعدی
— درباره دولت‌های مستعجل
نویسنده: مهروش طهوری
نقد کتاب: زیباترین آواز دنیا
شاعر کتاب: سهیلا علی‌محمدی
— از بدها / از خوب‌ها
نویسنده: اعظم حسن (ترنج)
نقد کتاب: فرشته‌ای از آسمون
شاعر کتاب: ناصر کشاورز
— بچه‌ها را دست‌کم نگیریم
نویسنده: ژاله فروهر
نقد کتاب: مرغک پر حنا
نویسنده کتاب: مارگرت استروم‌وست
مترجم کتاب: نادر رضایی

✓ کتاب ماه کودک و نوجوان / شماره ۷۳ / آبان ۸۲

گزارش

— آگه شازده کوچولو فارسی حرف می‌زد
گزارش دوازدهمین نشست نقد آثار غیر تخیلی
— دیوانه‌ای در چاه (گزارش هفتمین نشست نقد
مخاطبان)
— سه‌شنبه هفتم اکتبر، این‌جا فرانکفورت
نویسنده: ناصر میرزایی
— مشکل ما با واژه‌های غریب (گزارش سیزدهمین
نشست نقد آثار غیر تخیلی)

محرفی پایان‌نامه

تأثر مساوی بازی
تهیه و تلخیص: آرزو انواری

مقاله

— آوارهای سازه‌ای بر شازده کوچولو
نویسنده: هدیه شریفی
— ادبیات کودک به روایت تصویر - ۲ نشر ماه‌ریز
نویسنده: جمال‌الدین اکرمی

— این پریان گناهکار

نویسنده: رایکا بامداد

نقد کتاب: ملکه آب‌ها

نویسنده کتاب: عدرا جوزدانی

— تصاویر حقیقت‌گرا در ادبیات کودک

نویسنده: شکوه حاجی‌نصرالله

— سلام رویاه سینز

نویسنده: شهره کاندی

نقد کتاب: رویاه قرمز سلام

نویسنده کتاب: اریک کارل

مترجم کتاب: مهشید مجتهدزاده

— پژوهش فراگیر نیازمند کار گروهی است

نویسنده: محمد جعفری (القناتی)

نقد کتاب: تاریخ ادبیات کودکان ایران (۱) و (۲)

نویسندگان: محمدهادی محمدی و زهره قائینی

— مبارزه زیر کانه

نویسنده: شهناز صاعلی

نقد کتاب: قصه‌های عمو رموس

نویسنده کتاب: ژان موزی

مترجم کتاب: قاسم صنعوی

— اول شخص کمرنگ، دیگران پررنگ

نویسنده: مهدی طهوری

نقد کتاب: عکس بیابای چندم

نویسنده کتاب: عدرا جوزدانی

— داستانی با دو نویسنده

نویسنده: روح‌الله مهدی‌پورعمرانی

نقد کتاب: شیرین‌تر از عسل

نویسنده کتاب: فریده خلعت‌بری

— یک نمایشنامه جمع‌وجور

نویسنده: بنفشه توانایی

نقد کتاب: ماهی

نویسنده کتاب: ویدا اهرمانی

— یک استغنا...

نویسنده: شهره نورصالحی

نقد کتاب: لحظه‌های دلهره‌آور جسد

نویسنده کتاب: کرل الیس

مترجم کتاب: پروین جلو منژاد

✓ کتاب ماه کودک و نوجوان / شماره ۷۳ / آذر ۸۲

گزارش

— گزارش فعالیت‌های کتاب ماه کودک و نوجوان در

۶ ماه گذشته

— آیا قرآن کتاب قصه است؟ (گزارش سی و پنجمین

نشست نقد آثار ادبی)

— دشوار است که: هم قرآن باشد، هم فارسی و هم

ساده (گزارش بیستمین نشست نقد آثار

غیرتخیلی)

— شخصیت‌ها اصل کار هستند (گزارش هشتمین

نشست نقد مخاطبان)

— ایران در بزرگ‌ترین بی‌ینال تصویرگری دنیا چه

کرد؟ (گزارش بیست و پنجمین نشست نقد آثار

تصویری)

یادداشت

این چند نفر

نویسنده: شهره کاندی

مقاله

— بررسی تصویرگری در آثار ناشران (۳)

نشر: پیدایش

نویسنده: جمال‌الدین اکرمی

— هنرمندی در خواب پروانه‌های رنگی

نویسنده: جمال‌الدین اکرمی

— گذر از مرز (۱۴)

نویسنده: لیسا پاول

مترجم: شهناز صاعلی

— تصویر جنگ جهانی دوم در ادبیات کودک و

نوجوان انگلیس

نویسنده: دیتر پتزولد

مترجم: شقایق قندهاری

— نمایش خلاق

نویسندگان: بهاره بهداد، مینا ذاکر شهری
 — ادبیات کودک در چین: گذشته و حال
 نویسنده: لاینه‌و بی‌بینگ‌بین
 مترجم: مینا اخباری آزاد
 — ادبیات کودک در هندوستان
 مترجم: فاطمه زمانی

نقد

— ظرف‌هایی تازه باید
 نویسنده: محمدعلی کشاورز
 تصویر کتاب: آلبوم تصاویر کتاب کارآگاه بچه‌ها
 تصویرگر کتاب: نسرين خسروی
 — رویکرد هرمنوتیک در نقد ادبیات کودک
 نویسنده: محسن هجری
 نقد کتاب: هدای خط خوردن مشق
 نویسنده کتاب: پروین سلاجقه
 — خلاقیت فرمی در عکس بابای چندم
 نویسنده: سیدمهدی یوسفی
 نقد کتاب: عکس بابای چندم
 نویسنده کتاب: عذرا جوزدانی
 — رویاهی که خیلی هم خر نشد
 نویسنده: شهرام اقبال‌زاده (راز‌آور)
 نقد کتاب: رویاهی که فریبکاری نمی‌دانست
 نویسنده کتاب: محسن هجری
 — نزاع عشق و عقل
 نویسنده: شهرناز صاعلی
 نقد کتاب: داستان دو خط

نویسنده کتاب: شرکس آبیاری
 — یک حکایت عشقی
 نویسنده: رایکا بامداد
 نقد کتاب: مترسک عاشق
 نویسنده کتاب: کویدو ویسکانتی
 مترجم کتاب: نیلوفر تیموریان
 — این جذبه از کجاست؟
 نویسنده: مهدی مله‌وری
 نقد کتاب: او واقعاً متعلق به من است
 نویسنده کتاب: جین لیتن
 مترجم کتاب: خدیجه لک
 — دگر دیسی یک متن
 نویسنده: روح‌الله مهدی‌پور‌عمرانی
 نقد کتاب: بزیزی و درخت آسوریک
 نویسنده کتاب: محمدرضا یوسفی
 — نسکه برنده در دست کیست؟
 نویسنده: حمید باباوند
 نقد کتاب: مادر من بهترین مادر دنیاست
 نویسنده کتاب: استوارت هامپل
 مترجمان کتاب: دل‌آرا قهرمان، روزبه نقشینه
 — در سوگ شعر و موسیقی
 نویسنده: شهرام رجب‌زاده
 — سو نیا دختر یک راهزن
 نویسنده: شهره کاندی
 نقد کتاب: سونیا دختر یک راهزن
 نویسنده کتاب: آستریند لیندگرن
 مترجم کتاب: نسرين وکیلی